

Information om brunnsvattenprovtagning

Vatten är vårt viktigaste livsmedel. Det finns därför också kvalitetskrav för det i vår lagstiftning.

Det finns en hel del att ta ställning till när man vill undersöka brunnsvattnets kvalitet. Det kan analyseras avseende bakterier, kemiska egenskaper och/eller avseende radon.

Hur ofta ska man undersöka vattnet

Myndigheterna rekommenderar att man låter göra en bakteriologisk undersökning av brunnen varje eller minst vart tredje år och en mera utvidgad undersökning med också kemisk undersökning vart tredje–sjätte år. Om det sker lukt-, utseende- eller smakförändringar bör vattnet också undersökas.

Innan provtagning av en helt nyborrad brunn ska vattnet omsättas väl i ca en månad.

Hämta flaskor kostnadsfritt

Oberoende av vad du vill låta undersöka så ska du hämta en eller flera provflaskor från laboratoriet på Sundblomsvägen 31 i Jomala Prestgårdenby och **boka tid** för undersökningen.

Du behöver **skilda provflaskor för bakteriologisk, kemisk och radonundersökning**. Dessa får du låna gratis från laboratoriet.

När du kommer in för att hämta flaskor berättar vi gärna mera och du får även vår skriftliga provtagningsanvisning som du också kan läsa på www.amhm.ax.

Vi kan också mot en avgift skicka provflaskorna per post.

Vi har öppet vardagar kl. 8.00–15.30.

Val av undersökningar

Vad du behöver undersöka kan bero på om du dricker vattnet året om eller bara några veckor på sommaren.

De bakterier som i hälsovårdslagstiftningen har gränsvärden som är *hälsokrav är kursiverade* nedan. För de övriga finns endast rekommendationer gällande gränsvärdena. Du kan redan på förhand bekanta dig med vad de olika analyserna har att berätta om vattenkvaliteten genom den tolkningsbilaga som vi annars sänder ut tillsammans med provrapporten, och kanske välja analyser utgående från den. Den finns på www.amhm.ax.

Bakteriologisk kontroll

Bakterieundersökningen är den viktigaste undersökningen för att kontrollera om hälsofara föreligger. Den visar om det finns tecken på att brunnen förorenas på något sätt med avföring från varmblodiga djur eller människa eller om ytvatten tränger in.

Minimum för bakteriologisk kontroll är *E. coli* och koliforma bakterier. (Paket:

Mikrobiologiskt begränsat brunnspaket).

Vi rekommenderar som tillägg *enterokocker* eftersom man annars kan missa en mera tillfällig förorening då enterokockerna kan överleva längre i vattnet efter en förorening än vad *E. coli*-bakterien gör. (Paket: Mikrobiologiskt begränsat brunnspaket + enterokocker).

Vi rekommenderar undersökning av de tre ovan nämnda bakterierna oberoende av om brunnen används året om eller endast för fritidsboende.

Man kan också undersöka vattnet för s.k. mikrosvampar om man tycker att vattnet luktar mycket avvikande eller av mögel.

Prov för bakteriologisk undersökning kan vi helgfria veckor ta emot måndag – onsdag.

Kemisk kontroll

Om du vill undersöka vattnet även kemiskt kan du antingen välja enskilda analyser eller välja något av våra två paket nedan. Priset är detsamma per analys.

Det är vanligt med förhöjda fluorid-, järn- eller/och manganhalter i åländska brunnar.

1) Kemiskt omfattande brunnspaket:

Ammonium, COD_{Mn}, *fluorid*, färg, total hårdhet, järn, klorid, konduktivitet, mangan, *nitrat*, *nitrit*, pH och turbiditet.

Detta tar vi emot, enligt bokning, måndag-tisdag helgfria veckor.

Detta paket rekommenderas alltid om vattnet används året om och brunnen är ny eller inte undersökts tidigare.

Paketet rekommenderas även som en första undersökning av brunnen för fritidsboende men för dessa kan man kanske även tänka sig en mer begränsad undersökning.

2) Kemiskt begränsat brunnspaket:

COD_{Mn}, fluorid, järn, konduktivitet, mangan, pH och total hårdhet.

Detta kan vi ta emot måndag – tisdag helgfria veckor. Det är ett bra uppföljningspaket för många brunnar och inte minst för fritidsboende.

Radonundersökning

Görs främst på borrhade brunnar. Rekommenderas varmt för permanentboende men är förmodligen inte lika angeläget om vattnet används endast några veckor per år.

Av de åländska undersökta brunnarna har enligt vår erfarenhet endast några procent halter över 1000 Bq men ca en tredjedel har halter över 300 Bq. Halterna kan variera mycket kraftigt i brunnar bara några tiotal meter ifrån varandra.

Läs noga provtagningsanvisningen då provtagningstekniken är den största felkällan.

Priser

På prisöversikten som finns på baksidan av provtagningsanvisningen framgår endast paketens priser men man kan också välja enskilda analyser. En fullständig prislista finns på www.amhm.ax liksom också den blankett som ska följa med provet.

En provbehandlingsavgift tillkommer (en per inlämningstillfälle och rapport) utöver själva analyskostnaden.

Boka provet och provsvar

Provet ska **bokas** och ska vara **så färskt som möjligt när det lämnas in**.

Du kan boka in provet vid hämtningen av provkärl eller per telefon 018- 32880 eller mejl till laboratoriet@amhm.ax.

Provrapport och faktura skickas normalt per mejl men kan mot en avgift också fås per post. Fakturan kommer i ett separat utskick från Ålands landskapsregering.

Bakteriologiskt prov är klart på 1–3 vardagar, kemiskt prov tar några veckor.

Fråga gärna oss på laboratoriet om det är något du undrar!